

26.78x26.68	1/3	1 עמוד	מקור ראשון - יומן	29/01/2016	51614746-4
ההסתדרות הציונית העולמי - 37120					

"באו"ם נוצר

רוב לדיקטטורות"

בשבוע שבו מזכ"ל האו"ם מגלה הבנה לטרור הפלסטיני, שגריר ישראל לאומות המאוחדות דני דנון מבטיח להשיב מתקפה דיפלומטית: "אני לא מתכוון לוותר לאף אחד כאן על אף שקר" || אריאל שנבל, ניו-יורק

בשבוע שבו מזכ"ל האו"ם הגדיר את הטרור הפלסטיני "תגובה טבעית ואנושית", תפקידו של שגריר ישראל באו"ם דני דנון מקבל משנה חשיבות. שלושה חודשים לאחר כניסתו לתפקיד הוא מספר על הזירה העוינת שבה הוא פועל, ושואב עידוד ממגעים שקטים שלא מגיעים לכותרות. ריאיון

אריאל שנבל, ניויורק

צילום: ניב רוזנברג

צמד המילים שעליו חוזר דני דנון שוב ושוב במהלך הריאיון הוא "עבודה שקטה". מי שלא מכיר את הפאזה הקודמת של שגרירנו באו"ם עוד עלול לחשוב שמדובר בדיפלומט מבטן ומלידה, שתמיד נהג לסגור דברים בשקט והעדיף להשיג את שלו באמצעות מגעים חשאיים מאחורי הקלעים.

מה לעשות שלא נחתנו מהחלל – מילה קצת רגישה במקרה של דנון – וכולנו זוכרים את הוויכוחים העזים שניהל לאורך הקריירה הפוליטית הענפה שלו עם כל מי שלא הסכים לדעתו, כולל ראש הממשלה בנימין נתניהו. תשאלו את ציפי לבני, שבקיץ 2013 המציאה את הביטוי "דנוניזם". בקפיטריה המרווחת והכמעט ריקה מאדם בשעת ערב מאוחרת בבניין האו"ם, אני שואל את דנון אם ביצע סוויץ' בהתנהלות שלו מאז שהגיע לכאן לפני כשלושה חודשים.

"ישנו או"ם גלוי ואו"ם שקט", אומר דנון. "באירועים הפומביים, בנאומים ובשיחות לתקשורת אני אומר את הדברים בצורה הכי גלויה וברורה. אבל כן, הרבה דברים נעשים גם בשקט. נדהמתי מהפער העצום שיש בין שיחות לא רשמיות שיוצא לי לקיים פה עם שגרירים, ובין הנאומים שלהם בפועל. בארוחת צהריים משוחררת הוא יגיד לי בדיוק את דעתו על הפלסטינים – לא חיובית במיוחד – ויספר על פחדיה של ארצו מאיראן המתעצמת עקב הסכם הגרעין. כמה שעות אחר כך הוא יכנס לאחת הוועדות, וישיא נאום חוצב להבות בעד הפלסטינים".

יש לך הזדמנות שאין כמעט לאף נציג ישראלי רשמי, להיפגש כמעט כל יום עם נציגי מדינות שלא נמצאות בקשרים איתנו.

"בהחלט. כמובן לא אחשוף שמות ספציפיים, אבל הדברים הללו, השקטים והחשובים, מתרחשים מדי יום. אפילו ביומן אני לא כותב תמיד עם מי בדיוק אני נפגש, אלא רק 'פגישה'. אנחנו מחליפים מסרים ויש פתח לשינוי. אחרי ההסכם מול איראן, יש מדינות במזרח התיכון שיש להן אינטרס לבצע חבירה לישראל. זה לא אומר שמחר הן יפתחו בארץ שגרירות, אבל מספיק שביקשתי מנציג שלא ייכנס לחדר בהצבעה מסוימת כי אם הוא ייכנס הוא יהיה חייב להצביע נגדנו, וזו כבר התקרמות. מסתובבים באותו בניין אנשים מכל העולם ואפשר להיתקל בהם במקרה או שלא במקרה. זה הייחוד של הארגון, על כל מגבלותיו ומגרותיו".

מיד נגיע למגבלות ולמגרות של האו"ם, אבל עוד קודם אני רוצה להתעקש על השינוי האישי שעברת. תמיד ידעת לחשב את דרכך קדימה, וגם כאן נדמה שיש צעד נוסף בבניית תדמית חדשה, אולי אתראית יותר.

"אני שחקן נשמה. בא להילחם. גם היום כשצריך לצעוק אני צועק, וכשצריך להילחם נגד השופט אני יוצא נגדו ולא חושש. ואני מתכוון למזכ"ל האו"ם, שהוא סוג של ראש ממשלה כאן".

מטרה קלה

ואכן, דנון ומזכ"ל האו"ם נראים כצועדים על מסלול התנגשות. הפגישה עם דנון התקיימה ביום שלישי השבוע. לדברי אנשי צוותו, התמזל מזלו להגיע באחד משלושת הימים העמוסים ביותר מאז החל דנון את הקדנציה שלו

כשגריר. אולי לכן לא היה מפתיע לשמוע ממנו בתשובה לשאלה האם הספיק להתאקלם בתפקיד, כי "אלה שלושה חודשים שמרגישים כמו שלוש שנים".

למחרת, ביום רביעי השבוע, ציין האו"ם את יום השואה הבינלאומי שבו נוטלת המשלחת הישראלית חלק נכבד, ובנוסף להכנות הרבות לשלל אירועי יום השואה נאלצה המשלחת להתמודד עם דיון עוין במיוחד במועצת הביטחון שעסק – איך לא – במדיניות ישראל ביהודה ושומרון. המזכ"ל, באן קיי-מון, קשר במהלך הדיון בין הטרור למצוקת הפלסטינים. "התסכול הפלסטיני גדל תחת משקלם של כיבוש בן חצי מאה ושיתוק בתהליך השלום", אמר. "כפי שעמים מדוכאים הפגינו במשך הדורות, זה טבעי מבחינה אנושית להגיב לכיבוש, המשמש אינקוויטור חזק לשנאה ולקיצוניות".

דנון מתפוצץ: "הוא נתן לגיטימציה לטרור. בבוקר עוד ערכנתי את הנאום ונאלצתי לשנות את מספר ההרוגים מ-29 ל-30 בעקבות הירצחה של שלומית קריגמן בבית-החרון. הוא נותן הצדקה לדבר שלא יכולה להיות לו הצדקה. היה לי דיון ודברים נוקב עם ראש הלשכה שלו. אנחנו לא ניתן לשקרים לעבור בשתיקה".

זו אמירה קשה מאוד, להאשים את מזכ"ל האו"ם במתן לגיטימציה לטרור.

"כסוף יש עובדות. מועצת הביטחון גינתה בארבעת החודשים האחרונים 12 פעם מעשי טרור ברחבי העולם. אף אחד מהגינורים לא עסק בטרור המשתולל ברחובות ישראל. הדיון שהתקיים היום הוא דיון פתוח שמתקיים כל שלושה חודשים ועוסק במזרח התיכון. בסוריה יש ארבעה מיליון פליטים ורבע מיליון הרוגים, אבל במה עוסק רובו המוחלט של הדיון – שמונה שעות! – במה שישראל עושה לפלסטינים.

"נדהמתי מהפער בין שיחות לא רשמיות עם

שגרירים לנאומים פומביים. בארוחת צהריים

הוא יביע דעה שלילית על הפלסטינים, אחרי

כמה שעות הוא ישא נאום נלהב בעדם"

ומועצת הביטחון זה לא צחוק. שם מרימים ידיים ומצביעים. הפלסטינים מרברים עכשיו על 'הגנה' שהם דורשים. אנחנו נלחמים בזה, ומצפים שארצות-הברית תטיל וטו אם הצעה כזו תגיע להצבעה".

כמי שמסתובב פה כבר כמה חודשים, יש לך הסבר לתופעה המשוונה הזו של התמקדות חסרת פרופורציה בישראל? "ישנה אובססיה נגד ישראל באו"ם. שוב, יש עובדות. בשנת 2015 התקבלו בעצרת הכללית 22 הצעות החלטה נגד ישראל. נגד צפון קורדיאה התקבלה הצעה אחת, וכך גם נגד איראן. ההסבר שלי הוא שקשה להם לעסוק בנושאים הכבדים באמת. מה הם יעשו, יקראו את דאעש לדיון? אנחנו משתתפים כאן כמדינה דמוקרטית ופתוחה שאפשר לבקר אותה. אנחנו נקודת אור במזרח התיכון, והכי קל לחפש מתחת לפנס".

התנשאות מתוזמרת

מינויו של דני דנון התקבל בקרב רבים, בעיקר בשמאל הישראלי, בהרמת גבה משולבת בצנינות על גבול ההתנשאות. היה זה המשך ישיר לקיתונות הבוחס ספג מאותם גורמים כשמונה לשר המדע, הטכנולוגיה והחלל. בדיחות 'דני בחלל' כבשו אז את הרשתות החברתיות.

ניכר בדנון שהוא זוכר את התקופה הזו היטב: "דיברו בין השאר על גילי הצעיר. אנשים מוכשרים בני דורי, 44 והסביבה, הם מועמדים לגיטימיים לנשיאות ארה"ב כמו מרקו רוביו או טד קרוז. זה גם הגיל שבו נבחרו נתניהו והנשיא אובמה לראשונה. אני מסתכל על העולם, ואנשים בגילים הללו מקבלים את ההחלטות.

"ההתנשאות הזאת כלפיי הייתה תמיד. ישנן אליטות במדינת ישראל שמתקשות להתמודד עם דעות, או הן הולכות לכיוון הזה. גם את בגין – שאני כמובן לא משווה את עצמי אליו – היה קשה לעכל. פתאום מגיע מישהו עם הדר בית-די וחליפה, ומדבר על זכותנו על הארץ. או בך-גוריון קרא לו 'המוקיון'. כשהוא רצה לבוא לארה"ב התפרסמה נגדו עצומה של אישי ציבור יהודיים, כולל אלברט איינשטיין, בגלל התדמית שעשו לו בארץ. אני לא מתרגש מהמקהלה המתוזמרת הזו, וגם הציבור לא".

ובכל זאת, היית מוקד להתקפות יותר מאשר חבריך למפלגה ולדעות, כמו יריב לויין וזאב אלקין.

"מי שמדבר על עקרונות מייצר אנטגוניזם. אני רואה את

קי-יון
AP: 01015

פרושאור
צילום: אבישג שאר ישוב

מובילים בעולם בתחומים האלה ומסייעים לכל כך הרבה מדינות, וצריך שהדבר יראה כאן. רק לאחרונה הצעתי לשר הבריאות ליצמן שביקר כאן לארגן תערוכה שתציג את הישגינו בתחום הרפואה שמצילים אנשים בכל העולם." ומה בנוגע להתמודדות עם הרוח האנטיישראלית השוררת כאן לדברייך?

"אני נוקט במדיניות החלונות השכורים שפיתח רודי ג'וליאני בומן שהיה ראש עיריית ניריורק. כלומר, אני לא מתכוון לוותר לאף אחד כאן על אף שקר. מישוהו ישקר לגבינו בתת-זעדה - נלך אחריו ונדרוש התנצלות. לא בטוח שתמיד ננצח, אז מה. התמודדתי בחיי לא מעט פעמים והפסדתי. זו לא בושה. חשוב שקולך נשמע, ושהדברים שיש למחות עליהם לא עברו בשתיקה."

הוא עוד ישוב

כשרני דנון מדבר על הפסדים, הוא מתכוון בין השאר לפעמיים שבהן התמודד מול בנימין נתניהו על ראשות הליכוד. ב-2007 קיבל דנון רק 3.5 אחוזים מהקולות, פחות ממשוה פייגלין שהיה המתמודד השלישי במערכת הבחירות ההיא. ב-2014 הוא זכה בכרבע מקולות הליכודניקים, עדיין הרבה פחות מאלה שניתנו לנתניהו. מערכת היחסים של דנון ונתניהו ידעה עליות וירידות, כמעט רכבת הרים. שיא המשבר בין השניים היה במהלך מבצע 'צוק איתן', כאשר דנון שימש בתפקיד סגן שר הביטחון. דנון מתח ביקורת על התכונות להפסקת אש עם המאס, ובתגובה פיטר אותו נתניהו. פחות משנה אחר כך, באביב 2015, מינה אותו לשר המדע, הטכנולוגיה והחלל.

"הקשר עם נתניהו טוב מאוד", אומר דנון. לשאלתו אם הם מדברים על בסיס שבועי, הוא עונה: "תלוי בנסיבות. נתניהו הוא גם שר החוץ, ולפעמים יש אינטנסיביות רבה בקשר בינינו. לפעמים פחות. כמי שגם היה שגריר באו"ם ומכיר את המתרחש כאן על בודיו, הוא כל הזמן מייצץ ומסייע". לא מעט פרשנים טענו כי המינוי של דנון לשר המדע באו"ם נועד להרחיק אותו מהפוליטיקה המקומית בארץ, ולשגר מבטן לפמה שנים את מי שנתפס כטראבלמייקר גם על ידי ראש הממשלה.

"היו הרבה מאוד פרשנויות לכל הכיוונים. אני לא מקבל את הטענה הזו. נתניהו מכיר את הזירה ושלה אליה מישוהו שלדעתו יודע להילחם. הוא יודע שאני הולך עם האמת, נלחמתי גם מולו וצריך לשם כך יכולות שאין לכל אחד. אנחנו מכירים כבר עשרים שנה. הוא פיטר אותי מתפקידי כסגן שר, אבל אז מינה אותי לשר. יש הערכה הדדית. אני מעריך אותו והוא מעריך אותי".

נתניהו התחיל באו"ם והגיע לראשות הממשלה.

"אני נמצא כרגע בשליחות ולא מסתכל על התפקיד הבא. מה שכן, אני בהחלט מתכוון לחזור לארץ ולהמשיך לשרת ולתרום בשירות הציבורי. יש כאלו שמתגעגעים לפעילות שלי באמת ויש כאלה שמתגעגעים אליה במירכאות, לאלה ולאלה אני מודיע שאחזור".

לרווחת המתגעגעים, וגם לאלה שלא, צפוי דנון להגיע לארץ בסוף השבוע, וכיום ראשון הוא ינאם בכנס שמארגנת ההסתדרות הציונית העולמית ושיוקדש למלחמה ב-BDS. "מרגישים את האיום של ה-BDS במסדרונות", אומר דנון, "ואני מציע לא לזלזל בו. הוא מחבר בין הגורמים השליליים לישראל ויוצר מאסה משמעותית. בנוסף הוא מרחיק מישראל את דור העתיד באוניברסיטאות בארה"ב. הם אולי לא יצאו נגדנו, אבל יגידו 'בשביל מה להיות מעורבים'. אנחנו זקוקים להם איתנו".

כשתחזור לארץ לא באורה אלא לאחר סיום תפקידיך, לאיזה תפקיד תשאף? רדיי היית כבר שר, לא תחזור אחורה. "כל מי שנמצא בחיים הציבוריים, חלק מהרצון שלו לתרום הוא גם רצון להתקדם, וזה לגיטימי".

"יש כאן כאלה שקוראים לי 'השר' ולא 'השגריר', כי מבחינתם למי שהיה שר יש מעמד לא פחות משגריר. מבחינת הכלים שרכשתי בחיים הציבוריים וההבנה שלי בעולם הבינלאומי, זה לא עולם זר לי. אני מביא איתי ניסיון לא מועט, וכמובן לומד את הפרוטוקולים והכללים של האו"ם. בנוסף, כשאתה מביא יכולות והבנה של מי שהיה שר, הרבה יותר קל לך בעבודה מול שרי הממשלה הנוכחיים בישראל. אלה שיתופי פעולה חשובים מאוד".

מדיניות החלונות השכורים

דנון החליף בתפקיד את רון פרושאר, שכיהן בו קצת למעלה משלוש שנים. גורמים המעורים בעשייה הדיפלומטית אומרים כי פרושאר התחיל את התפקיד כאיש מרכז, אולי אפילו עם נטייה קלה שמאלה, ועם שנותיו בתפקיד הלך יותר ויותר ימינה. עם זאת, ברור שהוא מעולם לא היה איש ימין מובהק כמו דני דנון, שפעמים רבות עקף את נתניהו מימין. ב-2007, כשהתמודד לראשונה מול נתניהו לראשות הליכוד, סיסמתו הייתה "דני דנון מימין, ביבי".

כדיפלומט, גם אם לא ותיק במיוחד, לא תשמעו מדנון מילת ביקורת על פרושאר, אך הוא רוצה להוביל שינוי במדיניות הישראלית באו"ם. "באחד הדיונים במועצת הביטחון שמתהיפה על הראש וקראתי פרק תהילים", אומר דנון, "לאחר מכן בא אליי שגריר ממדינה ערבית ואמר לי: 'תשמע, אני לא יודע מי צורך בסכסוך ביניכם לבין הפלסטינים, אבל זה ששמת כיפה והקראת מהתורה שלכם, זה ריגש אותי'. יש קשב ורצון לשמוע אותנו, וזה חשוב. לגבי התוצאה עדיין מוקדם לדבר, אבל יש אווירה של מישוהו חדש שבא לעשות. בינתיים הצלחנו בתקופה הקצרה לעשות לא מעט, כמו לקבוע שיום כיפור יהיה יום מנוחה באו"ם, וממש השבוע הכנסנו את זק"א כמעט סופית לרשימת ארגוני האו"ם שזוכים להכרה. הרבה מזה, כמו שאמרתי, בעבודה שקטה". כשנכנסת לתפקיד הגדרת יעדים חדשים למשלחת הישראלית שעובדת תחתך באו"ם?

"יש פה משלחת מצוינת עם אנשים צעירים שעובדים בתנאים לא קלים. הגדרתי שאנחנו לא רק נתגונן כל הזמן, אלא גם ניוזם ונוביל. התקפות עלינו תמיד יהיו, ולכן חשוב שניצור רצף פעילות אינטנסיבי. אירועים שקשורים בנושאי תרבות, תצוגות בענייני התפלה וחקלאות - אנחנו רדיי

הפער בין הדימוי שלי לבין מה שאנשים מבינים אחרי שהם מדברים איתי. ישבתי עם עיתונאים שלא פגשו אותי, והם אמרו לי לאחר מכן 'לא ידענו שאתה מכיר את הדינמיקה היהודית בארה"ב ואת הפוליטיקה האמריקאית'. כנראה הייתי יותר רומינגטי, וזה משך יותר אש".

אתה מצליח להביע היום את דעותיך הימניות כפי שעשית בעבר?

"אני מייצג פה את הממשלה. כרגע אין סתירה בין דעותיי לדעות הממשלה, כיוון שנושאי נסיגות וכדומה לא על הפרק. מה שמתעסקים בו זה עצירת הטרור וההסתה. אם הממשלה תקבל החלטה אחרת, או אף יותר מזה, אם תקום ממשלת שמאל שתחליט לחלק את ירושלים, אז אצטרך לחשוב מה אני עושה. כרגע זה לא המצב. אין עם מי לדבר". הליכה עם דני דנון במסדרונות הארוכים של המוסד הדיפלומטי החשוב בעולם מוכיחה שהוא השתלב בו במהירות. בכל כמה שניות הוא נתקל בדיפלומט - או איש חשוב אחר בחליפה מחויטת - לוחץ ידיים ומחליף חיובים. "אין פה זמן לימוד, הכול קורה מהר", הוא אומר בחיוך חצי מתנצל. ולמרות זאת, הוא מלא ביקורת כרימון על הגוף שבו הוא משמש כשגריר.

מעבר למוכ"ל עצמו ולמועצת הביטחון, הוא משתמש במילים חריפות על מי שלדבריו מוביל את הארגון למטרות שלא למענן הוקם: "הגוף הזה הוקם לפני שבעים שנה, אחרי מלחמת העולם השנייה, כדי לקדם שלום ולמנוע מלחמות. התקנון שלפיו כל מדינה יכולה להצטרף אליו, יצר כאן רוב של דיקטטורות. המוכ"ל הנוכחי, שהוא מעין יו"ר דירקטוריון, מייצג מדינות רבות שהערכים שלהן שונים לחלוטין מאלה של המדינות הדמוקרטיות. תראה את ההשפעה המועטה שיש למדינות כמו גרמניה או בריטניה באו"ם. הגוף הזה נחטף על ידי מדינות בעלות ערכים מפוקפקים שרחוקים מהמטרה שבשבילה הוקם. בעיקר מדינות ערב והמדינות הבלתי מודרות".

נשמע לא פשוט.

"הקושי כפול כשמדובר בניירורק. אתה חי בעיר כמעט יהודית, ובמדינה שיש בה אהדה רבה לישראל. ואז אתה חוצה את השרדה הראשונה מזרחה, ונכנס לעולם אחר".

לא היית אף פעם דיפלומט. זה לא מפריע לך לבצע את אחד התפקידים הדיפלומטיים החשובים בשירות החוץ?

"קשה לעצרת הכללית לעסוק בנושאים

הכבדים. מה הם יעשו, יקראו את דאעש לדיון?

אנחנו כאן כמדינה דמוקרטית ופתוחה שאפשר

לבקר אותה, והכי קל לחפש מתחת לפנס"